

FERMATS LILIE TEOREM, EULERS TEOREM, WILSONS TEOREM.

4.1 F.L.T. Anta at p er et primtall, og anta at $\bar{a} \neq 0 \in \mathbb{Z}_p$.
Da er $\bar{a}^{p-1} = \bar{1}$.

Beweis: Husk at alle elementer i \mathbb{Z}_p har kanseleringsegenskaben og ingen elementer er nulldivisorer

Se på

$$\{\bar{1}, \bar{2}, \bar{3}, \dots, \overline{p-1}\}$$

og

$$\{\bar{a} \cdot \bar{1}, \bar{a} \cdot \bar{2}, \dots, \bar{a} \cdot \overline{p-1}\}$$

ingen elementer er null,

og alle er forskellige

De to mængder er lige, så

Korollar: For alle \bar{a} , $\bar{a}^p = \bar{a}$.

Beweis: - Sant for $\bar{a} = 0$.
- For $\bar{a} \neq 0$, $\bar{a}^{p-1} = \bar{1} \Rightarrow \bar{a}^p = \bar{a}$. \square

$$\left. \begin{array}{l} \bar{a} \bar{l} = \bar{a} \bar{m} \\ \bar{a} (\bar{l} - \bar{m}) = 0 \end{array} \right\} \text{motsigelse}$$

$$\begin{aligned} \bar{1} \cdot \bar{2} \cdot \bar{3} \cdot \dots \cdot \overline{p-1} &= \bar{a} \bar{1} \cdot \bar{a} \bar{2} \cdot \dots \cdot \bar{a} \cdot \overline{p-1} \\ &= \bar{a}^{p-1} \cdot \bar{1} \cdot \bar{2} \cdot \bar{3} \cdot \dots \cdot \overline{p-1} \end{aligned}$$

$$1 = \bar{a}^{p-1}$$

\square

44 EKSEMPEL

$$*n$$

Vis at $20n^7 + 14n^5 + n$ er delelig med 35 for alle n . Siden $35 = 7 \cdot 5$ holdes det å vise at $*n$ alltid er delelig med både 5 og 7.

(mod 5) $20n^7 + 14n^5 + n \stackrel{\text{Fermat}}{=} 0 \cdot n^7 + 4n + n = 5n = 0$

(mod 7) $20n + 0 + n = 21n = 0$

45 DEF

EULERS ϕ -funksjon er gitt ved $\phi(n) =$ antall naturlige tall $k \leq n$ så $(k, n) = 1$

Eulers Teorem.
46 \forall Anta at $(a, n) = 1$.

Da er $\bar{a}^{\phi(n)} = \bar{1}$ i \mathbb{Z}_n .

Beweis: List opp alle elementer \bar{a}_j med $(a, n) = 1$.

$$\bar{a}_1, \bar{a}_2, \dots, \bar{a}_{\phi(n)}$$

Sepe $\bar{a}\bar{a}_1, \bar{a}\bar{a}_2, \dots, \bar{a}\bar{a}_{\phi(n)}$

Gjenta slutten på beviset for Fermat

4.7. Willsons Teorem.

For p prim sa har vi at

$$\overline{(p-1)!} = -1 \text{ i } \mathbb{Z}_p.$$

Beris: For $p=2$: $\overline{(p-1)!} = \overline{1!} = \overline{1} = -1$.

For $p > 2$ Da har vi at

$$\mathbb{Z}_p = \{1, 2, \dots, p\} \cup \{p_1, p_1^{-1}\} \cup \{p_2, p_2^{-1}\} \cup \dots \cup \{p_k, p_k^{-1}\}$$

$$\overline{(p-1)!} = -1 \quad \square$$

48. Lemma I \mathbb{Z}_p , p prim, sa er 1 og -1 de eneste elementers

som er sine egne inverser.

Beris: Anta $\bar{x}^2 = 1$.

$$\text{Da har vi } \bar{x}^2 - 1 = 0$$

"

$$(\bar{x}+1)(\bar{x}-1)$$

som gir resultatet siden

det ikke fins nulldivisorer i \mathbb{Z}_p \square